

Frequently Asked Questions ‘Beleidskader Zonnevelden Bunnik’

Conceptversie 19 november 2018

A. Algemeen

1. Hoeveel stroom levert een zonneveld op?

Dit hangt af van de grootte van het zonneveld. Ter vergelijking: een windturbine (3 megawatt) op land levert stroom voor circa 2000 huishoudens. 1 windturbine staat gelijk aan een zonneveld van 7-11 hectare. Dit staat gelijk met 10-16 voetbalvelden.

2. Hoe ziet een zonneveld er uit?

Een zonneveld kan er verschillend uit zien. Dit hangt af van de hoogte van de opbrengst die men wil bereiken, van het belang van uitzicht, de waterhuishouding en de (gewenste) bodemkwaliteit. Zo kunnen de panelen dicht op elkaar of juist ver uit elkaar geplaatst worden. Wanneer ze verder uit elkaar staan kan er bijvoorbeeld nog gras groeien of kan er zelfs klein vee rondlopen. Er kunnen meerdere panelen boven elkaar worden geplaatst of juist niet zodat men over de panelen heen kan kijken. Panelen kunnen ook als ‘dak’ worden geplaatst op hogere poten, hier is nog weinig ervaring mee. Voorbeeldfoto’s van diverse opstellingen kunt u vinden op webpagina ‘[zonnevelden](#)’. U kunt er meer over lezen onder ‘[opstelling](#)’.

B. WAAROM ZONNEVELDEN

3. Waarom zet de gemeente in op zonnevelden terwijl er duurzame energiebronnen zijn die minder impact hebben op het buitengebied, zoals zonnepanelen op daken.

De energieopgave voor de komende jaren is zo groot dat er sprake zal moeten zijn van én-én. Zelfs als alle bestaande daken maximaal benut worden, kan hier maar maximaal circa 35-45% CO2 mee bespaard worden. Ook met energiebesparende maatregelen kan maar maximaal 30% CO2 worden gereduceerd. Klik voor meer info over de opgave van de gemeente Bunnik op webpagina <https://www.bunnik.nl/over-bunnik/duurzaamheid-en-milieu/> of op de pagina ‘[klimaatdoel](#)’ van het beleidskader zonnevelden.

4. Naast ruimte op daken is er ook ruimte langs infrastructuur en bij industrieterreinen. Zet de gemeente hier voldoende op in?

De gemeente neemt niet zelf de rol van initiatiefnemer maar ondersteunt initiatieven van o.a. particulieren. Initiatieven van de Energiegroep Bunnik samen met Buurtstroom gaan over het plaatsen van zonnepanelen op de gemeentewerf en op een boerenschuur in Werkhoven. Daarnaast liggen er op diverse gemeentelijke gebouwen zonnepanelen zoals de brandweerkazernes en sporthal de Rijnzaal en enkele sportverenigingen. Ook wordt er onderzocht of er zonnepanelen op het gemeentehuis en de boerderij de Schoudermantel de plaatsen. Met het regionale energieloket <https://jouwhuislimmer.nl/> worden particuliere woningeigenaren gefaciliteerd.

5. *Er zijn marktpartijen die aangeven dat de techniek over 10 jaar dusdanig is verbeterd dat er kan worden volstaan met alleen zonnepanelen op daken. Waarom geeft de gemeente nu al ruimte aan zonnevelden? Daar zijn verschillende redenen voor:*
1. Klimaatverandering is een lopend proces dat ieder jaar wordt versterkt door de CO₂-uitstoot van dat jaar. Daarom is het belangrijk nu al te starten op basis van de aanvaardbare technieken die er nu zijn.
  2. Onze vraag naar elektriciteit neemt de komende decennia sterk toe door automatisering, elektrisch rijden en de vervanging van aardgas. Dat maakt dat het onwaarschijnlijk is dat we met alleen daken voldoende energie kunnen opwekken (ook omdat een deel van de daken er niet voor geschikt is).
  3. Er is altijd een perspectief op nog betere technieken. Dit betekent dat de mix van energiebronnen in de loop van de tijd kan veranderen. Zonnevelden zijn een omkeerbare vorm van energielevering. Dus mogelijk zullen er in de loop van tijd weer zonnevelden worden ontmanteld.
  4. De gemeente vindt het voor nu niet verantwoord om nog 10 jaar te wachten met het pad van energietransitie in te slaan.
  5. Er zijn nu ontwikkelaars die een plan willen indienen bij de gemeente. Door op voorhand beleid te maken kunnen we richtlijnen aangeven en duidelijk maken waar wel en waar niet.

C. IMPACT OP HET LANDSCHAP

6. *Waarom zet de gemeente in op zonnevelden, terwijl bekend is dat deze het landschappelijke ofwel het agrarische karakter aantasten van het buitengebied?*

Zonnevelden veranderen onmiskenbaar het landschap, zeker als ze in open gebieden geplaatst worden. Het uitgangspunt voor het beleidskader is dat geaccepteerd wordt dat het landschap kan veranderen, maar dat de totale invloed op het landschap wordt beperkt door een maximaal toegestaan oppervlak per gebied in te stellen. Daarnaast dient een zorgvuldige landschappelijke inpassing worden gegarandeerd. Denk aan het al dan niet plaatsen van een houtsingel of een wal waardoor het zonneveld meer ruimte tussen of naast de panelen kan een keuze zijn.

7. *Houdt de gemeente rekening met de impact op verkeersveiligheid, bijvoorbeeld langs provinciale wegen?*

De gemeente noemt in het online beleidskader (webpagina '[Landschap](#)') de hinder die kan ontstaan door mogelijke reflectie van zon door de panelen, oftewel schittering. Verkeersveiligheid is een kerntaak van de gemeente en is bij alle ruimtelijke ontwikkelingen een aandachtspunt. De moderne panelen hebben een coating die zorgt voor minder schittering.

Eventuele zonnevelden aan de noordzijde van een doorgaande weg (vooral waar de weg hoger ligt dan het omliggende landschap) verdienen extra aandacht voor mogelijke schittering.

D. IMPACT OP LANDBOUW(GROND) en NATUUR

8. *Met zonnevelden verkleint de gemeente het areaal waardevolle agrarische grond.*

Zonnevelden zullen in veel gevallen voor de duur van de installatie ten koste gaan van de oorspronkelijke (agrarische) functie. Het is echter niet de gemeente die beslist waar zonnevelden worden aangelegd. Dat zijn de eigenaren van de (agrarische) gronden. Zij maken de afweging of de huidige functie meer of minder oplevert dan een zonneveld. Het feit dat agrariërs een zonneveld overwegen betekent dat het verpachten van de grond of het exploiteren van een zonneveld hen meer oplevert. Omdat de oorspronkelijke (agrarische) functie zowel juridisch als technisch behouden blijft, is het goed mogelijk dat de grondeigenaar bij een nieuwe gelegenheid een nieuwe afweging maakt. Een geheel gesloten opstelling van panelen op waardevolle grond zal de gemeente niet toestaan.

9. *Hoe gaat de gemeente om met weidevogels. De impact van zonnevelden is immers nog niet bekend? En waarom wordt voor weidevogels een afstand van 300 meter aangehouden terwijl de natuurwetgeving 500 meter aanhoudt in Natura2000 gebieden?*

Bij het voorbereiden van het beleidskader is contact geweest met SOVON, het landelijke onderzoeksinstituut voor vogels. Er zijn wel inschattingen maar is geen specifiek onderzoek bekend naar de impact van zonnevelden op weidevogels. Wanneer er een initiatief wordt uitgevoerd, kan de gemeente samen met SOVON, de landelijke en lokale natuurbeschermende partijen een onderzoek uitvoeren naar de impact.

Wat wel bekend is uit onderzoek van SOVON, is dat als er een verhoging in open landschap wordt geplaatst, veel weidevogels niet of niet succesvol broeden in een straal van 300 meter. Deze minimale afstand tussen het zonneveld en weidevogelgebied is derhalve in overleg met SOVON gekozen. In Bunnik zijn geen Natura2000 gebieden gelegen. De daarin genoemde grens van 500 meter heeft te maken met de externe werking van Natura2000: in een kring van 500 meter rond een Natura2000 gebied geldt dat er geen negatieve impact mag zijn op beschermde of gevoelige soorten. Deze generieke grens beschermt dus verschillende diersoorten (niet specifiek weidevogels) tegen alle mogelijke verstoringen (niet alleen zonnevelden).

De gemeente houdt dan ook veel rekening met weidevogelgebieden door in de gebiedsbeschrijvingen en de [webpagina over natuur](#) expliciet de afstand te benoemen die moet worden aangehouden tot gebieden waar weidevogels voorkomen, denk met name aan de gebieden waarvoor weidevogelvriendelijk beheer is afgesproken.

10. *Worden de zonnevelden op een gegeven moment ook weer verwijderd uit het landschap?*

De gemeente werkt aan een circulaire economie en daar gaan we als maatschappij ook naar toe. Tegen de tijd dat de eerste zonnevelden 'opgeruimd' moeten worden, omdat ze zijn afgeschreven, worden alle materialen hergebruikt. De gemeente zegt toe dit mee te nemen in de gesprekken met initiatiefnemers.

E. JURIDISCHE STATUS

11. Geeft de kanskaart concreet aan waar een zonneveld mag en waar niet?

Nee, de kanskaart geeft een inschatting van de kansrijkheid. Exact vastleggen waar wel en niet, zou een gedegen onderzoek van alle kavels vergen. Effectiever is om zorgvuldig de exacte situatie te bekijken bij het beperkte aantal kavels waarop een zonne-initiatief gaat spelen. Ook wil de gemeente zo min mogelijk individuele grondbezitters een voorkeurspositie geven. Nadeel is dat het uitnodigingskader bij zowel ontwikkelaars als omwonenden een onzekerheid laat totdat de gesprekken starten over een concreet initiatief.

12. Wat is de betekenis van de kleuren in de kaart op de website? Geeft dit iets over groot- of kleinschalig weer?

Groene gebieden betekenen dat de gemeente de kansrijkheid vrij groot inschat binnen de gegeven randvoorwaarden. Dit hoeft niet te betekenen dat er ingezet wordt op grootschalige velden. De inpassing vergt de normale zorgvuldigheid die voor alle velden geldt. Afhankelijk van de plek in de gebied, past een wat groter of een wat kleiner veld van geringe of reguliere hoogte. In oranje gebieden zijn zonnevelden per definitie lastiger in te passen. In rode gebieden lijkt de kans heel klein, tenzij er een bijzonder sterk inpassingsplan is. Groot- en kleinschalig zijn begrippen die we zo min mogelijk gebruiken omdat ze relatief zijn, dat wil zeggen afhankelijk zijn van de omgeving/locatie.

13. Waarom eerst een beleidskader en niet meteen voor een bestemmingsplanwijziging?

De gemeente nodigt initiatiefnemers uit om met passende voorstellen te komen en levert daarvoor een kanskaart. Deze kaart geeft een globale indruk van de kansrijkheid per gebied en waar een initiatiefnemer op moet letten. De kaart heeft geen formele juridische status. Wanneer een initiatief gaat spelen, treden de procedures van de Omgevingswet in werking. Er wordt dan in detail op de locatie ingezoomd. Bestemmingsplanwijziging is pas aan de orde op het moment dat een vergunning wordt verleend, voor een specifieke locatie. Klik hier voor meer over het [aanvraagproces](#).

14. Geven de verschillende kleuren op de kanskaart aan dat de gemeente met een verschillende toetsingskaders werkt?

Nee. De toetsing van de gemeente is hetzelfde in alle gebieden. De kleuren op de kaart geven een indruk van de kans op realisatie dus een inschatting van hoe de toetsing van de gemeente kan uitpakken. Ook bij een initiatief in een groen gebied kan landschappelijke inpassing een breekpunt zijn. En met een sterk inpassingsplan is in zelfs zonne-energie in een rood gebied mogelijk.

F. OMVANG VAN ZONNEVELDEN & TIJDELIJKE BEPERKING

15. *Waarom kiest de gemeente voor het tot eind 2020 maximeren van het toegestane oppervlak per gebied en voor de gemeente Bunnik als geheel? Hiermee loopt de gemeente het risico dat kansrijke projecten niet worden gerealiseerd.*

De maatregel is een compromis tussen ruimte willen bieden en het werken aan een zorgvuldige acceptatie van zonnevelden in het landschap. Te veel aan projecten zou die acceptatie teniet kunnen doen. De datum van 31-12-2020 is zo gekozen om met de ervaring van de eerste 2 jaren de uitgangspunten van het beleidskader te evalueren.

16. *Er is een evaluatie voorzien eind 2020. Kan dit ook eerder plaatsvinden?*

Ja, als na een jaar de grens qua vergunningruimte al benut is, dan kan de evaluatie worden vervroegd. Dit ligt niet in de lijn der verwachting. De voorbereiding van een aanvraag en de vergunningprocedure nemen tijd in beslag. Bijvoorbeeld vanwege het zorgvuldig betrekken van omwonenden, zoeken naar de beste inpassing in het landschap en het zo goed mogelijk inschatten van impact op de natuur.

G. INSPRAAK EN PARTICIPATIE VAN BEWONERS IN HET GEBIED

17. *Hoe zorgt de gemeente ervoor dat direct aanwonenden maar ook anderen in het gebied betrokken worden bij een initiatief? En wat doe je als één omwonende tegenstander blijft?*

De initiatiefnemer moet verplicht de direct belanghebbenden betrekken in een projectgroep. Dit zijn in ieder geval omwonenden die direct zicht hebben op een zonne-initiatief. De gemeente verzoekt de initiatiefnemer om een bredere kring te betrekken. De gemeente toetst bij de vergunningsaanvraag hoe de initiatiefnemer de omgeving heeft betrokken en in welke mate bij de ruimtelijke inpassing rekening is gehouden met de wensen van de omgeving. De gemeente doet mee aan de projectgroep.

Bij besluitvorming gaat het uiteindelijk om 'voldoende acceptatie'. Als er een enkele tegenstander blijft, dan heeft deze nog de officiële rechtsgang tegen ruimtelijke besluiten.

18. *Wat zijn de mogelijkheden voor anderen die betrokken willen worden bij een initiatief?*

Dorpsraden of belangenverenigingen willen vaak vanaf de start betrokken worden. De gemeente benoemt dit naar initiatiefnemers maar wil hen echter niet verplichten om alle partijen uit te nodigen die mogelijk geïnteresseerd zijn. Participatie betekent meer dan geïnformeerd worden, gehoord worden of zelfs meebeslissen. Wellicht kunnen bewoners van het gebied en de gemeente mee gaan investeren in het zonneveld. De gemeente overweegt hier een verplichting aan toe te voegen, bijvoorbeeld dat 50% van de investering van geïnteresseerden komt. Dit is in het landelijke Klimaatakkoord genoemd. Voor meer informatie over participatie zie [omwonenden](#).

H. REKENING HOUDEN MET BESTAANDE BELEIDSKADERS

19. *Houdt de gemeente rekening met Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en de zichtlijnen hierop??*

De gemeente houdt zeker rekening met de NHW. De NHW is als gehele linie benoemd als Rijksmonument in 2009 en heeft al sinds 2005 de status van Nationaal Landschap. In 2018 wordt NHW voorgedragen voor plaatsing op de werelderfgoed lijst van UNESCO.

Vanwege deze voordracht wordt er eind 2018 en begin 2019 niet besloten over zonnevelden in de schootsvelden en inundatievelden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Er wordt eerst een studie gedaan genaamd 'Heritage Impact Analysis' (HIA) naar de mogelijkheden en wenselijkheid van energielandschappen in relatie tot de UNESCO nominatie. De gemeente wacht eerst deze studie af.

In algemene zin:

Unesco en de provincie Utrecht hebben aangegeven dat de uitstraling (schootsvelden, inundatiegebieden) van de Hollandse Waterlinie zich vooral uitstrekt naar het oosten. Om die reden is Fort bij Vechten rood gekleurd op de kaart en het gebied eronder oranje. Zie [hier](#) voor meer info over de diverse gebieden.

Zijn er dan helemaal geen zonnepanelen mogelijk nabij de Hollandse Waterlinie? De meningen lopen uiteen over het combineren van historie met moderne techniek. Dit blijkt ook uit het document 'Kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie' zoals beschreven op de webpagina '[cultuurhistorie](#)' van het beleidskader. Daar staat dat de NHW in principe open staat voor het toepassen van moderne energietechnieken mits deze goed ingepast worden. Expliciet staat vermeld: 'zonnepanelen hoeven geen aantasting van de kernkwaliteit openheid te betekenen'.

De provincie (ambtelijk) was tot de HIA van mening dat zodra er een concreet initiatief voorligt, deskundigen vanuit landschap, erfgoed en duurzaamheid zich hier samen over zullen buigen. Op dit moment moet eerst de HIA worden afgewacht.

20. *Wat is de Kringenwet en wat staat er in over zonnevelden?*

De Kringenwet uit 1818 had tot doel het vrijhouden van het schootsveld rond vestingwerken. In de 'verboden kringen' was het verboden te slopen, bouwen, rooien en beplanten. De wet is in 1853 aangepast, in 1951 opgeschort en in 1963 definitief ingetrokken. Daarna was uitbreiding van vele dorpen in Nederland mogelijk.

De kringen op 300, 600 en 1000 meter afstand van de Forten en Werken hebben echter nog wel een status. Ze zijn vermeld op de kaart van Militair Erfgoed, wat deel uitmaakt van de Cultuurhistorische Atlas van de Provincie Utrecht. Bebouwing in die kringen wordt nog steeds zorgvuldig afgewogen.

Betrokken partijen hebben nog geen eenduidig standpunt bepaald over een nieuwe ontwikkeling als zonnevelden. Zie het antwoord op de vraag hierboven.

21. Houdt de gemeente rekening met de landschappelijke kwaliteit van het Bunnikse buitengebied?

Met dit beleidskader maken we een beoordelingskader, met respect voor het landschappelijk casco van de omgevingsvisie Kromme Rijn.

Openheid hoeft niet geschaad te worden door een zonneveld. Dat is echter afhankelijk van de exacte locatie én inrichting van een zonneveld. Landschappelijke inpassing wordt in samenhang met andere aspecten afgewogen op het moment van een vergunningaanvraag.

De openheid van gebieden wordt op drie manieren ondersteund door de huidige plannen:

- Maximaal aantal hectares per gebied
- Maximaal aantal hectares per zonneveld of aan elkaar grenzende zonnevelden opgeteld
- Maximale hoogte (per zonneveld te bepalen)

22. Houdt de gemeente rekening met de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de daarin genoemde voorkeursvolgorde?

De structuurvisie en de daarin beschreven gebiedskwaliteiten zijn een onderlegger geweest voor het beleidskader. De gekozen kleuren (kansrijkheid) op de kansenkaart zijn mede door de structuurvisie en in overleg met de provincie bepaald.

De gemeente houdt goed rekening met de visie van de provincie op de inpassing van zonnevelden. Dit kunt u lezen in de webpagina '[Visie Provincie](#)' in het online beleidskader.

Bij alle partijen, ook de provincie, is sprake van voortschrijdend inzicht. Om de landelijke en regionale klimaatdoelen te halen, is het nodig alle zeilen bij te zetten. De provincie heeft aangegeven dat dit niet haalbaar is wanneer alleen wordt ingezet op de gebieden die hoge voorkeur genieten

23. De provinciale richtlijnen geven een voorkeur voor aansluiting bij de bebouwing aan. Welke afstand wil de gemeente aanhouden tot woonerven?

Het gemeentelijke beleidskader benoemt geen algemene voorkeur voor aansluiten bij de bebouwing. Aansluiting bij bestaande infrastructurele of andere lijnen in het landschap is een andere mogelijkheid. Er zijn ook situaties denkbaar waar je zonnevelden juist verder van de bebouwing wilt plaatsen voor verminderde zichtbaarheid vanaf de weg of voor omwonenden. Dit wordt per situatie bekeken. Het volgen van de natuurlijke verkaveling vormt de basis. Voor meer info over landschappelijke inpassing, klik op '[landschap](#)'.

I. Overig

24. Wordt er samengewerkt met omliggende gemeenten, zodat niet iedereen ander beleid maakt?

De gemeenten Houten heeft eenzelfde beleidskader opgesteld en ook al vastgesteld. De gemeente Wijk bij Duurstede werkt aan hetzelfde beleidskader. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft al een beleidskader alleen op een andere manier ingestoken. Daarnaast werken we in de Kromme Rijnstreek steeds meer samen op dit gebied.

25. Kunnen er ook kleine zonnevelden komen?

Ja, er kunnen velden van enkele hectare (> 1 ha), middelgrote (5- tot 10 ha) of grote velden (>15 ha) komen. In het beleid is voorgesteld om per deelgebied een maximum op te nemen voor de velden tezamen en een individueel veld. Hoe groot het zonneveld wordt is deels aan degene die het project ontwikkelt. In het Kromme Rijngebied blijkt wel dat op sommige plekken het aansluiten op het elektriciteitsnet moeilijk is en dat de kosten hierdoor hoog oplopen. Een zonneveld is dan in sommige gevallen pas rendabel boven een bepaalde omvang. Hiervoor zou wetgeving van het Rijk moeten worden aangepast. Met omliggende gemeenten zijn we nu in gesprek met de netwerkbeheerder om te verkennen wat er moet gebeuren om deze problemen op te lossen. Dit geldt niet alleen voor zonnevelden, maar ook voor zonnepanelen op agrarische schuren.